

Проучване на нагласите сред средношколци от учебни заведения в гр. Русе

Никола Събев

Summary: *The attitude is a psychological state of the subject's predisposition to a particular activity in certain situations. The phenomenon is described by the German psychologist L. Lange (L. Lange, 1888). The attitudes are generally positive or negative views of a person, place or event, often referred to as the attitude object. They indicate the direction of thinking deep dispositions of personality, attitudes toward certain values (work, money, health) and so on. There are personal attitudes relating only to the individual (eg. Aesthetic preferences) and social attitudes (eg. political preferences) that are connected with the groups. But for both is typical, that this refers to a set of personal reactions to a particular subject: animal, person, idea or object. Each subject perceive them as an integral part of its personality and they appear very similar to his characterological features. All attitudes are bipolar (positive or negative, favourable or unfavourable) and always have a certain intensity, which allows them to be scaled and measured.*

Keywords: *attitudes, confidence, emigration*

ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

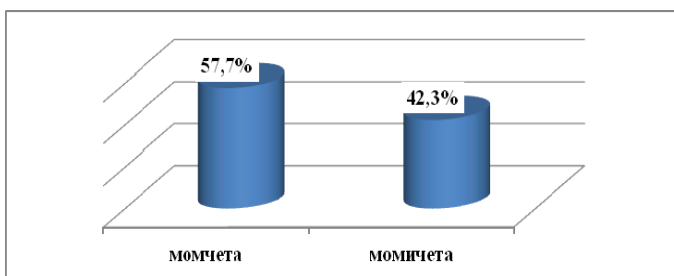
Настоящото проучване изследва нагласите на ученици във възрастовия диапазон 16 – 18 навършени години от гр. Русе към обучението, социалното поведение (употреба на тютюневи изделия и психоактивни субстанции, реакция към насилие, сексуално поведение), както и към определени обществени явления. Проучването акцентира върху нагласите за емиграция и отношението към държавните институции.

СТРУКТУРА НА АНКЕТАТА

Анкетата е структурирана в отделни твърдения и въпроси, като респондентите имат възможност да отговорят с ДА или НЕ на всеки един от тях.

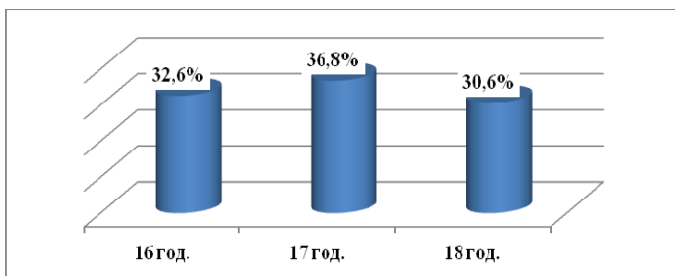
СТРУКТУРА НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЛИЦА

В проучването участват 1324 ученика от седем учебни заведения на територията на гр. Русе, като момчетата съставляват 57,7%, а момичетата 42,3% от всички анкетирани лица. (фиг.1)

Фиг. 1. Анкетирани лица

Възрастовото разпределение е графически равномерно в три групи, съответно на 16, 17 и 18 навършени години и е представено на фиг.2.

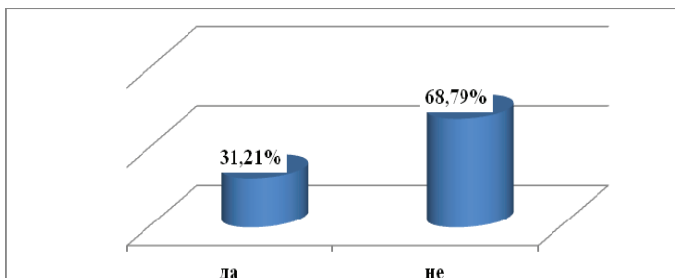

Фиг. 2. Възрастово разпределение

РЕЗУЛТАТИ

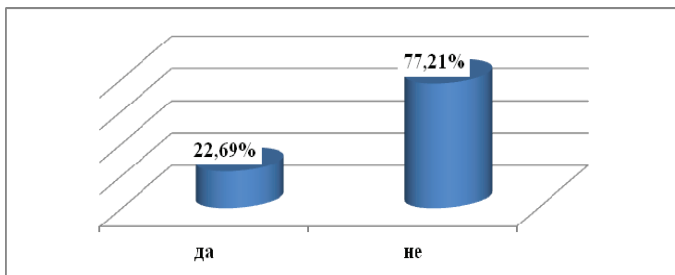
Проучването даде следните резултати:

Твърдението „Добрите оценки се получават по-скоро случайно, отколкото в резултат на добра подготовка“, показва доминиране на отговорите с НЕ (фиг.3).

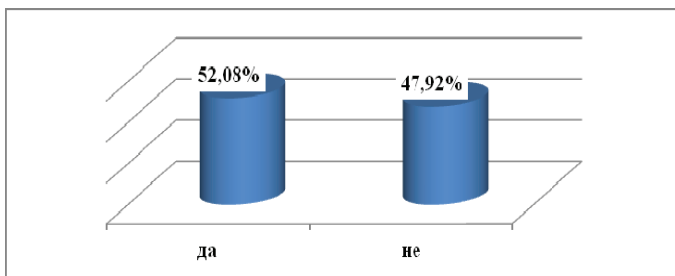
Фиг. 3. Добрите оценки се получават по-скоро случайно

Второто твърдение „Уча си уроците заради одобрението на родителите си, а не по собствено желание“ запазва горната тенденция на преобладаване на отговор НЕ (фиг.4).

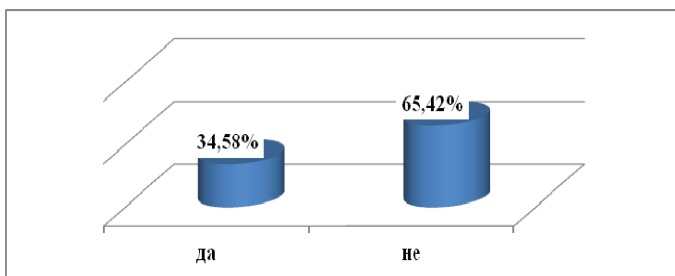
Фиг. 4. Уча си уроците заради одобрението на родителите си

Твърденията: „Отличниците в училище ще имат добри доходи в бъдеще“ и „Дори да не са материално добре, днешните отличници ще са уважавани утре“, получават близки проценти: 52,08% са отговорили с ДА срещу 47,92% на отговорилите с НЕ (фиг.5).

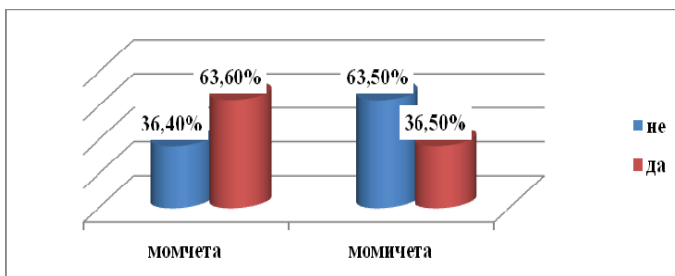
Фиг. 5. Отличниците в училище ще имат добри доходи в бъдеще

Нисък е относителният дял на заявителите за необходимост от повече информация, свързана с наркотиците и влиянието им върху човешкия организъм – малко над една трета от респондентите – 34,58%, докато по-голямата част от запитаните отговарят, че не се нуждаят от такава – 65,42% (фиг.6).

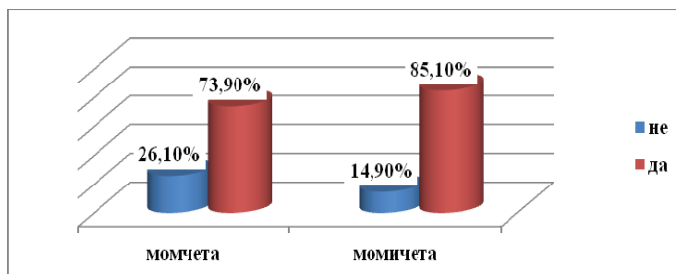
Фиг. 6. Необходимост от повече информация, свързана с наркотиците

Твърдението „**Каквато и професия да имам, за мен най-важното е да бъда уважаван**“ получава силна подкрепа при двата пола – 85,02%, срещу 14,98% на отговорилите с НЕ и рязко контрастира с резултатите от следващото твърдение: „**Какъвто и да стана, най-важното е да получавам добра заплата./Бих работил всякаква работа, стига да е добре платена./**“, на което 52,2% отговарят с ДА, срещу 47,8% с НЕ. Силна и статистически значима е дисоциацията в отговорите между двата пола, като видимо е доминирането за добре платена работа, без оглед на нейния характер при момчетата (фиг. 7).

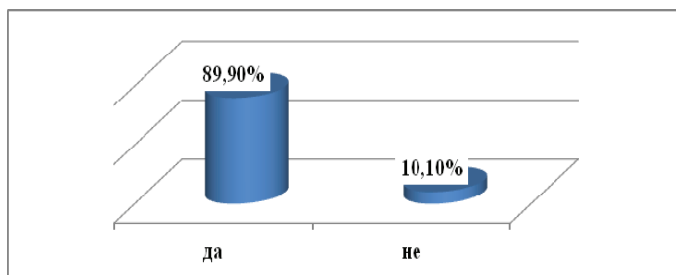
Фиг. 7. Бих работил всякаква работа, стига да е добре платена

Следващото твърдение: „Бих емигрирал в чужбина, за да си търся по-добра работа“ получава 78,66% утвърдителен отговор срещу 31,44% – отрицателен. Статистически значим е по-високият процент на далите отговор ДА сред момчетата в сравнение с момчетата (фиг.8).

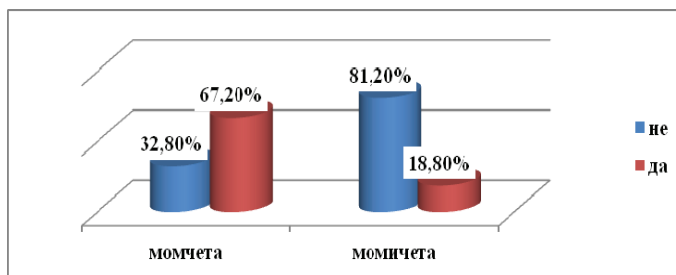
Фиг. 8. Бих емигрирал в чужбина

Силна подкрепа при двата пола получава твърдението: „При трудности от всякакво естество съм сигурен/а, че семейството ми ще ме подкрепи“ (фиг.9).

Фиг. 9. Подкрепа от семейството

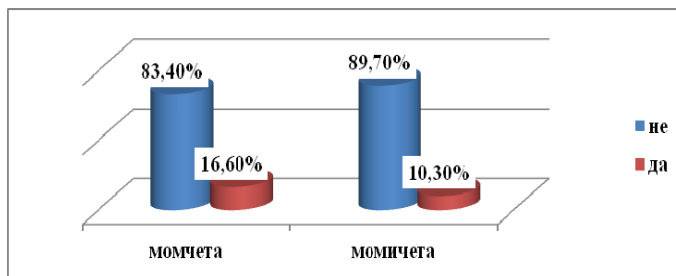
Висок е относителният дял на отговорилите с ДА на твърдението: „Бих правил/а секс и с непознат (т.е. секс за една вечер)“, като разликите между двата пола са големи и статистически значими (фиг.10).

Фиг. 10. Бих правил/а секс и с непознат

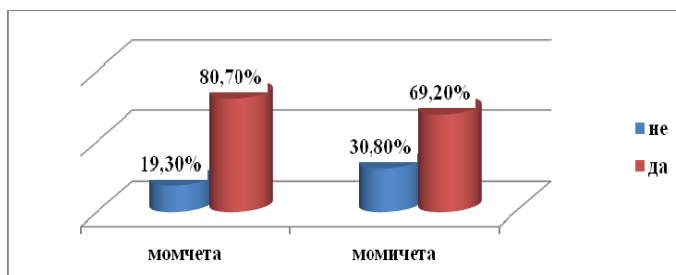
Поставеният въпрос: „Имате ли доверие на държавните институции?“ получава много висок процент на негативен отговор – 86,03% от всички анкетирувани,

като съществува статистически значима разлика между отговорите на момичета и момчета (фиг.11).

Фиг. 11. Имате ли доверие на държавните институции?

Въпросът: „Ако се държат грубо с Вас, Вие бихте ли отвърнали по същия начин?“ получава висок процент на отговорилите с ДА сред респондентите – 75,82%, като се отбелязва разлика и статистическа зависимост между момчета и момичета, независимо че доминиращият отговор и при двата пола е положителният (фиг.12).

Фиг. 12. Ако се държат грубо с Вас, бихте ли отвърнали по същия начин?

ИЗВОДИ

1. Макар и с по-нисък относителен дял учениците, които смятат, че доброто образование и подготовка, както и добрите оценки не ще им дадат добър старт в по-нататъшното им развитие и професионална реализация, са от 1/3 до почти 1/2 от анкетираните.

2. Професионалната реализация неустойчиво се свързва с уважението към личността и материалното възнаграждение, като последното доминира в ценностната система и не се влияе от естеството на практикуваната дейност.

3. Нисък е относителният дял на анкетираните, които желаят да получат повече информация за психоактивните субстанции и тяхното влияние върху човешкия организъм.

4. Силно доминира нагласата за емиграция от страната с цел намиране на по-добра работа.

5. Висок е относителният дял на учениците, заявили първостепенната значимост на семейството като опора и цел в живота.

6. Не е нисък дялът на респондентите, заявили готовност за случайни интимни връзки, както и на тези, които не считат за необходимо ползването на предпазни средства при секс.

7. Изключително ниско е доверието към държавните институции.

8. Силно доминираща е нагласата за отговор на насилието чрез насилие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проучването показва тревожни констатации, свързани с нагласите за придобиване на знания в училище и отношението към рисковото социално поведение (сексуален живот, употреба на психоактивни вещества и реакция на насилие).

Тежка е констатацията за високата по степен готовност за емиграция с цел осигуряване на добра работа, както и изключително ниското доверие към държавните институции.

Това заключение придобива още по-мрачни нюанси при детайлизиране на дадените отговори от респондентите (по пол, възраст) и дава достатъчно основание за предприемане на реални, обективни и изключително спешни мерки в посока на тяхното преодоляване или поне на намаляване честотата и тежестта им за най-чувствителната, подвижна и реагираща част от обществото – младите хора.

За контакти:

Д-р Никола Събев, дм, РЗИ – Русе

e-mail: nikola_sabeff@abv.bg

сл. тел. 082 82 32 78

Докладът е рецензиран.